

ĐỒNG BỘ NHIỀU GIẢI PHÁP TRONG QUẢN LÝ, ĐIỀU HÀNH GIÁ CÁC HÀNG HÓA, DỊCH VỤ THIẾT YẾU

ĐẶNG CÔNG KHÔI

Trong những tháng đầu năm 2022, giá nhiều loại hàng hóa, nguyên nhiên vật liệu trên thế giới tiếp tục có xu hướng tăng cao do nhu cầu gia tăng từ đà hồi phục của kinh tế toàn cầu, dịch bệnh vẫn diễn biến phức tạp cùng với tác động của cuộc xung đột Nga – Ukraine... Trước bối cảnh đó, Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành các văn bản chỉ đạo thực hiện đồng bộ các giải pháp về quản lý, điều hành để bình ổn giá, hạn chế những biến động giá của các hàng hóa, dịch vụ thiết yếu, nhằm kiểm soát lạm phát chung, góp phần ổn định kinh tế vĩ mô, phục hồi tăng trưởng kinh tế.

Từ khóa: Hàng hóa, dịch vụ thiết yếu, ổn định kinh tế vĩ mô

SYNCHRONIZING SOLUTIONS IN MANAGING AND OPERATING PRICES OF ESSENTIAL GOODS AND SERVICES

Dang Cong Khoi

In the first months of 2022, the prices of many commodities and raw materials in the world continued to increase due to the increased demand from the recovery of the global economy, the pandemic continued to be complicated, and the impact of the Russia-Ukraine conflict... In that context, the Government and Prime Minister issued documents directing the synchronous implementation of management and administration solutions to stabilize prices, limit price fluctuations of essential goods and services, in order to control inflation, contribute to stabilizing the macro-economy, and restore economic growth.

Keywords: Essential goods and services, macroeconomic stability

Ngày nhận bài: 8/3/2022

Ngày hoàn thiện biên tập: 25/3/2022

Ngày duyệt đăng: 31/3/2022

Chủ động, linh hoạt trong quản lý, điều hành giá các hàng hóa, dịch vụ thiết yếu

Trong những tháng đầu năm 2022, kinh tế toàn cầu tiếp tục đà hồi phục, dịch bệnh COVID-19 vẫn diễn biến phức tạp cùng với tác động của cuộc xung đột

Nga – Ukraine, các lệnh trừng phạt của Mỹ và Liên minh châu Âu (EU) đối với Nga khiến nguồn cung dầu thô và xăng dầu thành phẩm thiếu hụt trong khi dự trữ tại nhiều nước sụt giảm, là các lý do khiến giá nguyên nhiên vật liệu trên thị trường thế giới tăng cao. Các chỉ số giá hàng hóa quốc tế như chỉ số giá hàng hóa của Bloomberg, chỉ số giá hàng hóa cơ bản của Quỹ Tiền tệ quốc tế (IMF) đầu năm 2022 đều tăng cao so với mức trước đại dịch, trong đó nhiều nhóm hàng tăng mạnh như năng lượng, thép công nghiệp, kim loại quý, sản phẩm nông nghiệp.

Trong quý I/2022, giá cả nhiều mặt hàng năng lượng như dầu thô, khí đốt trên thế giới đã tăng gần gấp đôi so với cùng thời điểm năm 2021, thậm chí giá than thế giới đã tăng hơn 3 lần. Mặc dù, trong thời gian này, Tổ chức các nước xuất khẩu dầu mỏ và các nước đồng minh (OPEC+) đã tăng sản lượng khai thác dầu 400.000 thùng/ngày nhưng vẫn dưới mức nhu cầu sử dụng của thị trường thế giới nên giá dầu tiếp tục duy trì ở mức cao. Trước áp lực lạm phát gia tăng, ngày 16/3/2022, Cục Dự trữ Liên bang Mỹ (Fed) đã tăng lãi suất cơ bản lần đầu tiên sau hơn 3 năm lên mức từ 0,25%-0,5%. Giá USD, giá vàng trên thị trường thế giới nhiều biến động đã gây ảnh hưởng đến giá các mặt hàng kim loại quý, kim loại công nghiệp và các loại hàng hóa xuất nhập khẩu thanh toán bằng USD, dẫn đến giá một số mặt hàng thiết yếu tăng. Tình trạng thiếu hụt công-ten-no vận chuyển hàng hóa, giá xăng dầu tăng cao cũng đã dẫn đến đứt gãy chuỗi cung ứng, tác động tới giá hàng hóa trên thị trường quốc tế.

Chịu tác động từ thị trường thế giới, giá nhập

HÌNH: GIÁ CẢ HÀNG HÓA THẾ GIỚI TÍNH ĐẾN 23/3/2022

	Giá		Ngày	Tháng	Năm	Thời gian
Dầu thô	114.7400	▲ 4.67	4.24%	20.00%	83.99%	10:14
Dầu Brent	122.0800	▲ 0.48	0.39%	20.00%	87.19%	Mar/23
Khí tự nhiên	5.1340	▼ 0.098	-1.87%	13.26%	107.27%	Mar/23
Xăng	3.4625	▲ 0.0238	0.69%	20.00%	71.14%	10:14
Khí đốt	4.0879	▼ 0.0269	-0.65%	20.00%	102.27%	Mar/23
Than	325.00	▼ -5.00	-1.52%	20.00%	243.02%	Mar/23
Cồn Ethanol	2.49	▲ 0.0050	0.20%	15.68%	36.63%	Mar/22
Khí Naphtha	998.18	▼ -2.24	-0.22%	15.43%	76.03%	Mar/22
Khí Propane	1.44	▲ 0.003	0.22%	8.74%	56.39%	Mar/22
Uranium	59.20	▲ 1.5000	2.60%	24.00%	97.01%	Mar/22
Cồn công nghiệp	3.025.00	▼ -37.00	-1.21%	9.92%	30.05%	Mar/23

Nguồn: Trading Economics

khẩu một số nguyên liệu đầu vào cho sản xuất trong nước quý I/2022 so với cùng kỳ năm trước tăng cao như: Giá nhập khẩu sắt thép tăng 43,87%; giá nhập khẩu xăng dầu tăng 40,44% và giá nhập khẩu thức ăn gia súc và nguyên liệu tăng 27,73%. Giá nguyên nhiên vật liệu đầu vào các ngành sản phẩm sản xuất trong nước quý I/2022 tăng từ 0,53%-6,16% so với cùng kỳ năm 2021. Giá xuất khẩu dầu thô, hạt tiêu, sắt thép và gạo của Việt Nam tăng lần lượt 60,39%, 32,33%, 20,24% và 4,42%.

Là một nền kinh tế với độ mở lớn, việc giá hàng hóa thế giới tăng đã có tác động đến mặt bằng giá chung trong nước cũng như một số hàng hóa, dịch vụ thiết yếu. Trong bối cảnh đó, Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ, Phó Thủ tướng - Trưởng ban Chỉ đạo điều hành giá đã có các văn bản chỉ đạo tổ chức triển khai thực hiện đồng bộ các giải pháp, biện pháp về quản lý, điều hành để bình ổn giá, hạn chế những biến động của các hàng hóa, dịch vụ thiết yếu gây tác động tiêu cực đến phát triển kinh tế - xã hội, hoạt động sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp và đời sống nhân dân. Đối với các hàng hóa, dịch vụ trong danh mục Nhà nước định giá, chủ trương chung của Chính phủ, Ban Chỉ đạo điều hành giá đã đặt ra là trước mắt giữ ổn định, chưa xem xét việc tăng giá trong thời điểm quý I và quý II/2022 nhằm làm giảm áp lực lên mặt bằng giá cũng như tránh các yếu tố tâm lý, lạm phát kỳ vọng. Đối với các hàng hóa, dịch vụ thiết yếu khác, công tác quản lý, điều hành giá tập trung vào các giải pháp về cân đối cung cầu, thúc đẩy lưu thông, tăng cường kiểm tra, kiểm soát thị trường nhằm kịp thời bình ổn giá cả, tránh làm tác động tiêu cực đến phát triển kinh tế-xã hội, hoạt động sản xuất kinh doanh.

Đến nay, các giải pháp, biện pháp quản lý điều hành giá đã, đang được các bộ, ngành, địa phương tích cực triển khai thực hiện, bước đầu đã có được những kết quả nhất định. Mặt bằng giá cơ bản được kiểm soát và các hàng hóa, dịch vụ thiết yếu vẫn được

kiểm soát tốt; chỉ số giá tiêu dùng (CPI) tháng 3/2022 tăng 0,7% so với tháng 2/2022, tính chung quý I/2022, CPI tăng 1,92% so với cùng kỳ năm trước, cao hơn mức tăng 0,29% của quý I/2021 nhưng thấp hơn mức tăng của quý I các năm 2017-2020; lạm phát cơ bản tăng 0,81%.

Giá xăng dầu trong nước được điều hành phù hợp với giá thế giới theo đúng nguyên tắc thị trường và kết hợp sử dụng linh hoạt quỹ bình ổn giá nhằm hạn chế mức tăng cao trong các kỳ điều hành.

Theo đó, tính đến ngày 28/3/2022, so với cùng kỳ năm trước, giá bình quân một số mặt hàng thành phẩm xăng dầu thế giới (giao dịch trên thị trường Singapore) biến động tăng từ 59,03% đến 68,7% nhưng giá xăng dầu trong nước bình quân quý I/2022 tăng 48,81% so với cùng kỳ năm trước. Có thể thấy, giá xăng dầu trong nước vẫn tăng thấp hơn so với mức tăng của giá xăng dầu thế giới do việc các cơ quan điều hành đã tăng cường sử dụng linh hoạt công cụ quỹ bình ổn giá phù hợp.

Tương đồng với biến động của giá xăng dầu, mặc dù mức giá kê khai bán lẻ (LPG) trên thị trường thế giới có giảm trong tháng 1/2022 nhưng đã tiếp tục điều chỉnh tăng cao trong hai tháng tiếp theo. Đến nay, giá LPG trong nước cũng điều chỉnh tăng tương ứng với tổng mức tăng khoảng 48.000 đồng/bình 12kg. Các mặt hàng nguyên vật liệu thị trường trong nước cũng chịu tác động từ giá thế giới. Trong khi giá xi măng có xu hướng ổn định trong những tháng đầu năm thì giá thép xây dựng trong nước tăng khoảng 300 đồng/kg so với cuối tháng 12/2021 và từ giữa tháng 02/2022 đến nay tiếp tục tăng khoảng 300- 500 đồng/kg so với cuối tháng 01/2022 tùy theo chủng loại và nhà sản xuất. Trong thời gian tới, khi các dự án trọng điểm được đẩy nhanh triển khai tác động chung làm tăng nhu cầu nguyên vật liệu, trong đó có xi măng, thép.

Dự báo trong thời gian tới, giá nguyên liệu thức ăn công nghiệp chính tiếp tục tăng do hạn chế nguồn cung sau những ảnh hưởng của thời tiết bất lợi từ các khu vực trồng chính trên thế giới tại các nước Nam Mỹ, căng thẳng tại Nga và Ukraine vẫn đang tiếp tục leo thang và khó khăn trong vấn đề vận chuyển hàng hóa. Do nhu cầu tiêu thụ phân bón nhìn chung thấp trong khi nguồn cung dồi dào, mặt hàng phân bón trong 02 tháng đầu năm có xu hướng giảm. Tuy vậy, mức giảm còn thấp và giá phân bón hiện vẫn giữ ở mức cao nguyên nhân một phần do các yếu tố tâm lý khi giá nhiều loại hàng hóa, nguyên vật liệu trên thị trường thế giới tăng cũng như do Nga và Belarus là 2 thị trường nhập khẩu phân bón lớn nhất của nước ta hiện đang bị Mỹ và EU cấm vận.

Dịch vụ vận tải hành khách, vận tải hàng hóa đường bộ đến nay cơ bản đã trở về trạng thái bình thường mới, các loại hình vận tải hành khách đã hoạt động trở lại và tăng dần tần suất hoạt động để đáp ứng nhu cầu đi lại của hành khách, tuy nhiên do tâm lý phòng, chống dịch COVID-19 nên lượng hành khách chưa hồi phục. Việc tăng giá các mặt hàng năng lượng đã tạo thêm áp lực cho các dịch vụ vận tải hành khách, vận tải hàng hóa đường bộ trong nước trong thời gian qua.

Trong khi đó, từ cuối tháng 02/2022 đến nay giá thóc, gạo nguyên liệu có xu hướng tăng nhẹ trước bối cảnh nhu cầu nhập khẩu trên thị trường thế giới tăng. Giá gạo thị trường trong nước nhất là các loại gạo chất lượng cao dự báo sẽ ổn định do nguồn cung dồi dào; Giá gạo xuất khẩu dự báo có thể tiếp tục tăng nhẹ do nhu cầu thị trường quốc tế ở mức cao do các bất ổn về địa chính trị cũng như diễn biến khó lường của dịch bệnh COVID-19.

Đông bộ các giải pháp quản lý, điều hành giá đối với các hàng hóa, dịch vụ thiết yếu

Để chủ động ứng phó với những thách thức trong công tác điều hành giá trong thời gian tới, cần chủ động triển khai đồng bộ các giải pháp nhằm ổn định giá cả thị trường; tập trung tháo gỡ khó khăn cho sản xuất kinh doanh, để chuẩn bị đầy đủ nguồn cung hàng hóa đáp ứng nhu cầu tiêu dùng, tạo thuận lợi cho quá trình lưu thông, phân phối hàng hóa, dịch vụ... Trong trường hợp có biến động lớn về giá thì cần nghiên cứu, đề xuất tổ chức triển khai các biện pháp bình ổn giá phù hợp, kịp thời.

Riêng đối với một số mặt hàng thiết yếu chịu tác động từ giá thế giới và giá xăng dầu, cần chú trọng triển khai các nội dung sau:

Đối với các hàng hóa, dịch vụ do Nhà nước định giá: Tiếp tục giữ ổn định giá để đảm bảo công tác kiểm soát lạm phát chung cũng như góp phần hỗ trợ cho doanh nghiệp, người dân. Việc điều chỉnh các mặt hàng theo lộ trình phải trên cơ sở đánh giá kỹ những tác động đến CPI của quý II/2022 để bảo đảm dư địa cho việc kiểm soát lạm phát cả năm.

Đối với mặt hàng xăng dầu: Đẩy mạnh thực hiện các giải pháp để có đủ nguồn cung phục vụ cho nhu cầu trong nước, tổ chức nắm bắt những dự báo giá thế giới để có phương án điều hành giá xăng dầu trong nước phù hợp, đánh giá để sử dụng công cụ Quỹ Bình ổn giá hợp lý linh hoạt, hạn chế mức tăng giá xăng dầu trong nước trong các kỳ điều hành có biến động lớn. Mặt khác, cần chú trọng công tác kiểm tra, kiểm soát thị trường, xử lý nghiêm các hành vi đầu cơ, găm hàng, lợi dụng diễn biến giá xăng dầu để tăng giá

hàng hóa, dịch vụ bất hợp lý cũng như chống buôn lậu, gian lận thương mại.

Đối với vật liệu xây dựng: Tăng cường việc theo dõi, cập nhật biến động giá vật liệu xây dựng để kịp thời đề xuất các biện pháp bình ổn thị trường; Thúc đẩy tăng năng lực sản xuất, ưu tiên cung ứng cho thị trường trong nước. Đặc biệt, giám sát chặt chẽ hoạt động cấp phép, khai thác, sản xuất vật liệu xây dựng phục vụ các công trình trọng điểm, cao tốc Bắc - Nam là một trong các nhiệm vụ quan trọng cần được các bộ, ngành triển khai.

Đối với dịch vụ vận tải đường bộ: Chú trọng theo dõi sát diễn biến giá xăng dầu, tăng cường tổ chức rà soát kê khai giá của doanh nghiệp để đánh giá việc tăng giá phù hợp với biến động của các yếu tố đầu vào, đặc biệt là chi phí xăng dầu; Tăng cường kiểm tra việc chấp hành niêm yết giá, thu vé đúng giá niêm yết của các doanh nghiệp và xử lý nghiêm các hành vi vi phạm.

Đối với thức ăn chăn nuôi, phân bón: Chủ động tiếp cận nguồn cung, kiểm soát chất lượng, an toàn thực phẩm nguyên liệu sản xuất; giám sát việc kê khai, niêm yết giá và công khai thông tin về giá các mặt hàng. Một trong các giải pháp hỗ trợ là cần phải tạo điều kiện thuận lợi tối đa cho hoạt động logistic, vận chuyển mặt hàng nguyên liệu.

Để triển khai hiệu quả các giải pháp trên, bên cạnh vai trò của của các bộ, ngành trong việc tham mưu biện pháp điều hành, hướng dẫn tổ chức thực hiện thì cũng cần tăng cường hơn nữa vai trò của địa phương trong việc thực hiện quản lý nhà nước các mặt hàng theo thẩm quyền. Trong đó, tăng cường công tác kiểm tra, giám sát thực hiện các biện pháp kê khai giá, niêm yết giá; công khai thông tin về giá; Kiểm tra việc chấp hành pháp luật về giá, xử lý nghiêm các trường hợp đầu cơ, găm hàng và tăng giá bất hợp lý. Các địa phương cần chủ động kiểm tra yếu tố hình thành giá theo quy định tại Luật Giá và theo thẩm quyền khi hàng hóa có biến động bất thường.

Tài liệu tham khảo:

1. Cục Quản lý Giá, Bộ Tài chính (2022), Báo cáo giá cả thị trường tháng 1, 2, 3/2022;
2. Cục Quản lý Giá, Bộ Tài chính (2022), Báo cáo phân tích chỉ số giá tháng 1, 2, 3 năm 2022;
3. Trung tâm thông tin công nghiệp và thương mại, Bộ Công Thương (2022). Báo cáo giá cả một số hàng hóa tháng 1, 2/2022;
4. Trading Economics (10h15 ngày 22/3/2022), Giá cả nhiều hàng hóa thế giới.

Thông tin tác giả:

Đặng Công Khôi - Phó Cục trưởng Cục Quản lý Giá (Bộ Tài chính)

Email: dangcongkhai@mof.gov.vn